

Sectorrapport Kinderopvang

Jaarcijfers 2021

Voorwoord

Voor u ligt het Sectorrapport Kinderopvang over de jaarcijfers 2021. Een rapport met een objectieve en onafhankelijke weergave van de financiële ontwikkeling van de sector Kinderopvang.

Aan deze uitgave hebben 158 kinderopvangorganisaties deelgenomen met in totaal 117.247 kindplaatsen dagopvang en 153.137 kindplaatsen buitenschoolse opvang. Daarmee vertegenwoordigen ze een groot deel van de capaciteit in de kinderopvang (42,7%). Het aantal deelnemers ligt 12 organisaties lager dan vorig jaar, hoofdzakelijk doordat diverse vaste deelnemers zijn overgenomen door andere kinderopvangorganisaties. Op basis van het aantal kindplaatsen wat de deelnemers vertegenwoordigen, is de deelname groter dan in eerdere jaren.

We bedanken de deelnemers voor het geven van inzicht in de financiële ontwikkeling van de organisatie. Een groot deel van de organisaties werkt al vanaf het begin mee vanuit het belang van onafhankelijk inzicht in de financiële ontwikkeling van de sector. Helaas is transparantie in de sector nog steeds geen gemeengoed. Dit terwijl goed inzicht in de financiële ontwikkeling van de sector juist bijdraagt aan verantwoorde beleidskeuzes.

De sector Kinderopvang staat voor de nodige uitdagingen. Diverse ontwikkelingen hebben invloed op de kostenstructuur van de sector voor de komende jaren. De huisvestingskosten stijgen beduidend doordat de huren geïndexeerd worden en de energielasten stijgen. De personele lasten stijgen door onder andere de groei van het aantal zzp'ers wat ingehuurd moet worden en de aankomende CAO zal tot een verdere stijging van de lasten leiden. We zien ook een stijging van de financieringslasten. Lange tijd kon de sector tegen een redelijke rente financiering aantrekken, inmiddels zien we de percentages weer stijgen, soms naar 7% tot 8%.

De indexatie van de "fiscaal maximum tarieven" blijft in 2023 achter bij de te verwachten kostenontwikkeling. Het rapport **Mijn Kostprijs** (juni 2021) van het Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang liet eerder al zien dat voor een aantal diensten de kostprijzen boven de fiscale maximale uursprijzen lagen, dat verschil zal toenemen. Het is belangrijk dat kinderopvang voor alle ouders betaalbaar blijft, dat de sector een stabiele financiële positie behoudt en dat het overheidsbudget hanteerbaar blijft. Het realiseren van deze doelen vraagt om een goed samenspel tussen overheid en de sector. Voor het nieuwe stelsel is het verstandig om daarbij nog een keer goed te kijken naar de wijze waarop de tarieven jaarlijks worden vastgesteld.

Januari 2023 lanceert Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang het programma **Kinderopvang op koers naar 2025**. Met dit programma ondersteunen we kinderopvangorganisaties (groot en klein) bij de stevige uitdagingen waar ze nu en de komende jaren mee te maken hebben. We helpen organisaties met inzicht en met het uitstippelen van de route om voor lange tijd continuïteit te realiseren.

Zijn er naar aanleiding van het rapport vragen of is er ondersteuning gewenst, neem dan contact met ons op.

Utrecht, 12 december 2022

Namens het team van Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang,

Martin van Osch
Directeur-bestuurder

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Financiële analyse	4
Balans	5
Resultatenrekening	5
Trendanalyse	6
Tot slot	11
Formuleblad Kengetallen	12
Colofon	13

Financiële analyse

In de financiële analyse geven we informatie over de gemiddelde financiële positie per 31 december 2021. We presenteren de balans en resultatenrekening en de financiële kengetallen. Om de financiële ontwikkeling te schetsen, wordt de informatie telkens vergeleken met de resultaten van de voorgaande edities van het sectorrapport.

DEELNEMERSPROFIEL

Voor deze editie van het sectorrapport gaven in totaal 158 kinderopvangorganisaties inzage in de jaarrekening. De onderzoeksgroep omvat 42,7% van het totale aantal kindplaatsen in Nederland. Gezamenlijk vertegenwoordigen de deelnemers 38,8% van de sector qua kindplaatsen dagopvang en 46,3% van de deelnemers qua kindplaatsen buitenschoolse opvang.

Tabel 1: Profiel deelnemers

Editie Sectorrapport	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal deelnemers	173	222	188	170	158
Kindplaatsen HEDO	106.284	96.807	98.301	111.751	117.247
Kindplaatsen BSO	131.601	120.773	128.405	147.081	153.137
Kindplaatsen HEDO + BSO	237.885	217.580	226.706	258.832	270.384

FINANCIËLE POSITIE

De financiële positie wordt getoond aan de hand van de balans en de resultatenrekening over 2021. De gegevens van 2019 en 2020 zijn toegevoegd ter vergelijking. Alle cijfers worden in percentages van het balanstotaal, respectievelijk de totale baten, weergegeven.

Voor nadere specificatie van de financiële positie is een aantal kengetallen van een trendgroep berekend. Dit betreft de groep deelnemers die de jaarrekening over 2019 tot en met 2021 heeft aangeleverd. Er wordt daarbij dieper ingegaan op kengetallen, waaronder die van de personeelslasten en de huisvestingslasten. Twee onderdelen die een groot aandeel in de exploitatie van de kinderopvang hebben. De definities en gebruikte formules zijn te vinden op de formulepagina.

Balans

Tabel 2: Balans 2019, 2020 en 2021 (procentueel)

Activa	2019	2020	2021	Passiva	2019	2020	2021
Immateriële vaste activa	1,6%	1,3%	0,9%	Aansprakelijk vermogen	52,6%	53,1%	53,5%
Materiële vaste activa	38,9%	38,6%	50,7%	Voorzieningen	3,8%	3,3%	3,5%
Financiële vaste activa	1,7%	1,6%	1,8%	Lang vreemd vermogen	5,9%	5,3%	6,5%
Vlottende activa	7,6%	8,2%	5,7%	Kort vreemd vermogen	37,7%	38,3%	36,5%
Liquide middelen	50,3%	50,3%	40,9%				
Totaal activa	100%	100%	100%	Totaal passiva	100%	100%	100%

Resultatenrekening

Tabel 3: Resultatenrekening 2019, 2020 en 2021 (procentueel)

	2019	2020	2021
Omzet	95,6%	94,0%	94,2%
Overige opbrengsten	1,1%	1,1%	0,8%
Subsidies	3,2%	4,9%	5,0%
Rentebaten	0,0%	0,0%	0,0%
Buitengewone baten	0,0%	0,0%	0,0%
Totale baten	100%	100%	100%
Personeelslasten	70,5%	72,4%	69,5%
Huisvestinglasten	11,1%	11,4%	9,7%
Afschrijvingen onroerend goed	0,7%	0,7%	0,5%
Afschrijvingen overig	2,0%	2,0%	4,6%
Overige bedrijfslasten	10,7%	9,2%	9,1%
Rentelasten	0,1%	0,1%	1,3%
Rentelasten hypothecaire leningen	0,1%	0,1%	0,0%
Buitengewone lasten	0,0%	0,0%	0,0%
Totale bedrijfslasten	95,2%	95,9%	94,7%
Resultaat voor privé / vennootschapsbelasting	4,8%	4,1%	5,3%
Aandeel derden en privé-onttrekkingen	0,4%	0,3%	0,3%
Vennootschapsbelasting	1,1%	0,9%	1,0%
Resultaat na privé / vennootschapsbelasting	3,3%	2,9%	4,0%
Uitgekeerd dividend	0,2%	0,2%	0,2%

Trendanalyse

KENGETALLEN

De financiële positie van de sector wordt aan de hand van de kengetallen verder gespecificeerd. Deze kengetallen zijn berekend als het gemiddelde van alle individuele kengetallen van de deelnemers die de afgelopen drie jaar hebben meegedaan (de trendgroep) en zonder daarbij rekening te houden met - te 'wegen' naar – omzetgrootte of balanstotaal. Weging heeft wel plaatsgevonden bij het opstellen van de hierboven gepresenteerde balans en resultatenrekening. De onderstaande kengetallen zijn dan ook niet rechtstreeks te herleiden uit de balans (tabel 2) en resultatenrekening (tabel 3).

De kengetallen zien er samengevat als volgt uit:

Tabel 4: Samenvatting kengetallen trendgroep

Kengetallen	2019	2020	2021
Gemiddelde Solvabiliteit (%)	34,9%	38,2%	40,8%
Gemiddelde Rentabiliteit (%)	2,8%	3,4%	5,1%
Gemiddelde Liquiditeit	1,8	1,9	2,0
Gemiddelde huisvestingslasten (%)	10,4%	10,1%	9,7%
Gemiddelde personeelslasten (%)	73,2%	74,0%	72,0%

Onderstaand wordt nader ingegaan op deze kengetallen.

SOLVABILITEIT

Kengetal: 40,8%

De solvabiliteit laat zien in hoeverre de organisatie kan voldoen aan de lange termijn verplichtingen. Een gemiddelde solvabiliteit van 40,8% is een goed kengetal.

Qua spreiding ziet de solvabiliteit van de trendgroep er als volgt uit:

Tabel 5: Spreiding solvabiliteit trendgroep

Solvabiliteit	2019	2020	2021
is < 0%	14,7%	8,5%	10,9%
0% tot 10%	2,3%	4,6%	5,4%
10% tot 20	7,0%	7,8%	2,3%
is > 20%	76,0%	79,1%	81,4%

Het grootste deel van de trendgroep (81,4%) heeft een goede solvabiliteit. Toch is er ook nog een redelijk grote groep (18,6%) die een solvabiliteit heeft die onder de reguliere norm van 20% ligt, waarvan een deel een negatieve solvabiliteit. Dat blijft aandacht vragen.

RENTABILITEIT

Kengetal: 5,1%

De rentabiliteit geeft het verband weer tussen het financiële resultaat van de organisatie en de omzet. Een rentabiliteit van 5,1% past bij deze sector. Al jaren wordt een rendement van 3% tot 5% ter versterking van de financiële positie als regulier beschouwd voor de sector.

Qua spreiding ziet het er als volgt uit:

Tabel 6: Spreiding rentabiliteit trendgroep

Rentabiliteit	2019	2020	2021
is < 0%	14,7%	17,0%	7,7%
0% tot 3%	36,4%	35,7%	24,8%
3% tot 10%	41,1%	38,8%	54,3%
is > 10%	7,8%	8,5%	13,2%

De groep met een negatieve rentabiliteit is gedaald. Het aantal organisaties met een rentabiliteit van meer dan 3% is in 2021 toegenomen van 47,3% naar 67,5%, wat een positieve ontwikkeling is.

Onderstaand een weergave van de rentabiliteit per rechtsvorm, waarbij aangetekend dat de deelgroepen van de eenmanszaak en vennootschap onder firma beperkt in aantal zijn.

Tabel 7: Rentabiliteit trendgroep per rechtsvorm

Rentabiliteit per rechtsvorm	2019	2020	2021
Besloten Vennootschap	3,8%	3,6%	5,8%
Eenmanszaak	5,8%	4,7%	5,8%
Stichting	3,2%	3,2%	5,0%
Vennootschap onder firma	-4,3%	2,8%	1,6%

Onderstaand een weergave van de rentabiliteit per omzetklasse. De invulling van de verdeling in omzetklassen is gelijk aan de weergave in eerdere rapporten.

Tabel 8: Rentabiliteit trendgroep per omzetklasse

Rentabiliteit per omzetklasse	2019	2020	2021
€ 0 tot € 1 mln.	1,7%	3,4%	4,1%
€ 1 tot € 5 mln.	2,8%	4,0%	6,2%
€ 5 tot € 20 mln.	3,4%	3,5%	5,1%
€ 20 mln. en hoger	2,7%	2,0%	3,9%

LIQUIDITEIT

Kengetal liquiditeit 2,0

De algemeen aanvaarde veilige norm voor liquiditeit is een liquiditeitscijfer van 1 of hoger. Wanneer een organisatie een kengetal van 1 of hoger heeft, kan de organisatie aan haar korte termijn verplichtingen voldoen.

Tabel 9: Uitsplitsing liquiditeit trendgroep

Uitsplitsing liquiditeit	2019	2020	2021
Aantal org. met liquiditeit <1	28%	19%	22%
Aantal org. met liquiditeit >1	72%	81%	78%

De omvang van de groep met een liquiditeit kleiner dan 1 blijft ten opzichte van 2020 redelijk constant en is nog steeds te hoog. Zeker nu de marges krapper lijken te gaan worden is het belangrijk om extra ruimte te hebben voor de korte termijn verplichtingen. Deze groep zal een goed inzicht moeten gaan verkrijgen in de ontwikkeling van de maandelijkse liquiditeitspositie en indien nodig het gesprek met de bank moeten gaan voeren voor extra werkkapitaal.

HUISVESTINGSLASTEN

Kengetal gemiddelde huisvestingslasten 9,7%

Het kengetal wordt berekend op basis van de huisvestingslasten, inclusief de afschrijvingen onroerend goed en rentelasten hypothecaire leningen. Daarmee zijn ook de eigenaarlasten meegenomen in het kengetal.

Het kengetal blijft in de trendgroep redelijk stabiel over de jaren. Nu de lasten stijgen door de indexering van de huren, de hogere energielasten en de forse stijging van de bouwprijzen (tot soms meer dan 30%) is het de verwachting dat dit kengetal in de komende jaren beduidend hoger zal worden.

In de praktijk worden we nu reeds met situaties geconfronteerd waarbij er door de hogere bouwkosten geen passende huuraafpraak meer gemaakt kan worden. De wijze waarop huisvesting gerealiseerd wordt vraagt daarom aandacht. Samen met Kenniscentrum Ruimte-OK werken we aan een standaardisatieproces wat als effect moet hebben dat huisvesting sneller, beter en tegen een lager budget gerealiseerd kan worden.

Van de trendgroep heeft ca. 49% een percentage wat lager ligt dan het gemiddelde van 9,7%.

De ontwikkeling van de huisvestingslasten per rechtsvorm ziet er als volgt uit:

Tabel 10: Huisvestingslasten trendgroep per rechtsvorm

Huisvestingslasten per rechtsvorm	2019	2020	2021
Besloten Vennootschap	9,8%	9,5%	9,0%
Eenmanszaak	10,7%	8,8%	8,2%
Stichting	11,0%	10,8%	10,5%
Vennootschap onder firma	8,0%	8,7%	7,8%

De ontwikkeling van de huisvestingslasten per omzetklasse ziet er als volgt uit:

Tabel 11: Huisvestingslasten trendgroep per omzetklasse

Huisvestingslasten per omzetklasse	2019	2020	2021
€ 0 tot € 1 mln.	8,6%	8,7%	8,5%
€ 1 tot € 5 mln.	9,6%	9,2%	8,3%
€ 5 tot € 20 mln.	10,7%	10,5%	10,4%
€ 20 mln. en hoger	13,4%	12,8%	12,5%

Uit het kengetallenonderzoek in 2021 bleek ook dat de huisvestingslasten bij de grotere organisaties een groter aandeel hadden in de totale lasten.

PERSONEELSLASTEN

Kengetal gemiddelde personeelslasten 72,0%

Bij de berekening van dit kengetal zijn de privéonttrekkingen meegenomen in de personele lasten.

Het kengetal is ten opzichte van vorig jaar over dezelfde groep gedaald met 2%, hetgeen opvallend is. Als we naar de voorlopige cijfers over 2022 kijken wordt deze daling weer teniet gedaan. De stijgende personele lasten, mede door de soms extreme tarieven voor zzp'ers, hebben een beduidende invloed op de hoogte van de personele lasten.

Van de trendgroep heeft ca. 50% een kengetal wat onder het gemiddelde van 72% ligt.

De ontwikkeling van de personeelslasten per rechtsvorm ziet er als volgt uit:

Tabel 12: Personeelslasten trendgroep per rechtsvorm

Personeelslasten per rechtsvorm	2019	2020	2021
Besloten Vennootschap	71,2%	72,9%	70,4%
Eenmanszaak	72,3%	73,9%	73,4%
Stichting	73,9%	74,7%	72,4%
Vennootschap onder firma	78,0%	73,0%	74,9%

De ontwikkeling van de personeelslasten per omzetklasse ziet er als volgt uit:

Tabel 13: Personeelslasten trendgroep per omzetklasse

Personeelslasten per omzetklasse	2019	2020	2021
€ 0 tot € 1 mln.	73,8%	74,3%	72,7%
€ 1 tot € 5 mln.	73,2%	73,7%	71,9%
€ 5 tot € 20 mln.	74,1%	74,9%	72,4%
€ 20 mln. en hoger	70,9%	72,4%	70,6%

FINANCIERBAARHEID VAN DE SECTOR

In een tijd waarin er investeringen verwacht mogen worden is het van belang dat organisaties financierbaar zijn. Er is nu nog een grote groep met voldoende liquiditeiten om veel uit eigen middelen te doen, maar de vraag is of dat op langere termijn houdbaar is. Als het personeelstekort in de komende jaren opgelost kan worden, kan er ook weer geïnvesteerd worden in de capaciteit. Daarmee kan de groeiende vraag naar kinderopvang ingevuld worden.

Naast middelen om te investeren zijn er ook organisaties die in de komende jaren een werkkapitaalvraagstuk hebben. De uitgaven stijgen en kunnen niet volledig opgevangen worden door de ontvangsten. Dit betekent dat organisaties een goede liquiditeitsplanning moeten maken en deze periodiek moeten bijsturen. Als uit de liquiditeitsprognose blijkt dat er op enig moment een tekort ontstaat zal het gesprek met de bank opgestart moeten worden. Vaak is dit tekort in mei en juni als gevolg van de uitbetaling vakantiegeden.

Om een beeld van de financierbaarheid van de kinderopvang te verkrijgen, worden jaarlijks de gemiddelden van de trendgroep vergeleken met de reguliere financieringsnormen van 20% solvabiliteit en 10% rentabiliteit. Zoals eerder beschreven beschouwt het Waarborgfonds een rentabiliteit van 3% tot 5% normaal voor deze sector.

Tabel 14: Financierbaarheid trendgroep

Financierbaarheid	2019	2020	2021
Voldoet aan beide voorwaarden	7,8%	7,7%	12,4%
Voldoet alleen aan solvabiliteit	68,2%	71,3%	69,0%
Voldoet aan rentabiliteit	0,0%	0,8%	0,8%
Voldoet aan geen van beide voorwaarden	24,0%	20,2%	17,8%
Totaal	100%	100%	100%

Tot slot

De sector Kinderopvang is een vraaggestuurde sector met een maatschappelijke opdracht. Het ondernemerschap is vanaf de invoering van de Wet kinderopvang sterk verbeterd. Het grootste deel van de sector weet de maatschappelijke opdracht en de vraaggestuurde positie goed te verenigen.

De komende maanden zal duidelijk worden wat de politieke lijn is voor de sector Kinderopvang. Tegelijkertijd hebben ondernemers te maken met het nu. De oplopende kosten en het daarbij betaalbaar houden van de opvang vraagt veel van organisaties, zowel groot als klein. Ondernemers mogen er op rekenen dat we hen vanuit onze onafhankelijke positie ondersteunen in de opgaven die er nu en in de toekomst liggen. Heb je een vraagstuk, neem contact met ons op en we bespreken hoe we je op weg kunnen helpen.

Formuleblad Kengetallen

SOLVABILITEIT

De solvabiliteit geeft aan in hoeverre een organisatie in staat is om aan haar langlopende verplichtingen te voldoen en om eventuele toekomstige verliezen op te vangen op een bepaald moment. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter. In het sectorrapport bereken we dit als volgt:

$$\frac{(\text{eigen vermogen} - \text{vordering deelneming} | \text{DGA}^* - \text{goodwill} + \text{achtergestelde leningen})}{\text{balanstotaal} - \text{goodwill} - \text{vordering deelneming} / \text{DGA}} \times 100\%$$

* *Directeur Grootaandeelhouder*

RENTABILITEIT

De rentabiliteit geeft de verhouding weer tussen het resultaat en de omzet. Dit laat zien in hoeverre een organisatie in staat is om haar kosten zodanig te beheersen dat er een optimaal resultaat vanuit de gegenereerde omzet resteert. De berekening is als volgt:

$$\frac{\text{toevoeging eigen vermogen}}{\text{omzet} + \text{overige opbrengsten} + \text{subsidies}} \times 100\%$$

LIQUIDITEIT

De liquiditeit geeft aan in welke mate een organisatie aan haar kortlopende verplichtingen kan voldoen op een bepaald moment. Met andere woorden: heeft de organisatie voldoende werkkapitaal? De liquiditeitswaarde zou tenminste 1 moeten zijn. Dit wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{vlottende activa} + \text{liquide middelen}}{\text{vlottende passiva}}$$

AFLOSSINGSCAPACITEIT

De aflossingscapaciteit is de financiële ruimte die een organisatie heeft om aan haar aflossingsverplichtingen te voldoen. De aflossingscapaciteit is berekend op basis van de toevoeging aan het eigen vermogen plus de afschrijvingen. De aflossingsverplichtingen zijn herleid uit de jaarrekeningen. Een groot aantal kinderopvangorganisaties neemt de aflossingen voor het komende boekjaar op onder de kortlopende schulden. Een uitkomst groter of gelijk aan 1 betekent dat een organisatie aan haar aflossingsverplichtingen kan voldoen. De berekening is als volgt:

$$\frac{\text{aflossingscapaciteit}}{\text{aflossingsverplichting}}$$

Colofon

Uitgave, redactie en vormgeving
Stichting Waarborgfonds Kinderopvang

waarborgfondskinderopvang.nl

info@waarborgfondskinderopvang.nl

[linkedin.com/company/waarborgfonds-kinderopvang](https://www.linkedin.com/company/waarborgfonds-kinderopvang)

[facebook.com/waarborgfondsenkenniscentrumkinderopvang](https://www.facebook.com/waarborgfondsenkenniscentrumkinderopvang)

[instagram.com/waarborgfondskinderopvang](https://www.instagram.com/waarborgfondskinderopvang)

In samenwerking met

Brancheorganisatie Kinderopvang
Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang
Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang
Stichting Voor Werkende Ouders

**BRANCHEORGANISATIE
KINDEROPVANG**

Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang

**Branchevereniging
Maatschappelijke
Kinderopvang**

**VOOR WERKENDE
OUDERS**

Over Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang

Het Waarborgfonds is in 1996 opgericht op verzoek van de sector kinderopvang en de Vereniging Nederlandse Gemeenten. De oorspronkelijke financiering is daarbij afkomstig van de Rijksoverheid, inmiddels dient een deel van de inkomsten uit de activiteiten voort te komen. We zetten ons vanuit een onafhankelijke positie in voor de stabiliteit van de sector en middels de thema's Financiën, Organisatieontwikkeling en Huisvesting voor betaalbare en kwalitatieve kinderopvang. We werken daarbij vraaggestuurd en bieden ondersteuning en inzicht.

